

رباعیات حکیم سنایی غزنوی

زندگینامه حکیم سنایی

حکیم ابوالمجد مجرودبن آدم سنایی غزنوی، و نیز حکیم سنایی از بزرگ‌ترین شاعران زبان پارسی در سده ششم هجری است. او در سال (۴۷۳ هجری قمری) در شهر غزنه (واقع در افغانستان امروزی) دیده به جهان گشود و در سال (۵۴۵ هجری قمری) در همان شهر چشم از جهان فرو بست.

نوشتت مرا ز عشق تو نیش بتا
نه پای تو گیرم نه سر فویش بتا

عشقست مرا بینه تر کیش بتا
من می‌باشم ز عشق تو ریش بتا

و آنجا که ترا پای سر من بادا
ای دوست همه جهانت دشمن بادا

در دست منت همیشه دامن بادا
برگم نبود که کس ترا دارد دوست

درهای بلا همه گشادی ما را
تو نیز به دست هجر دادی ما را

عشقا تو در آتش نهادی ما را
صبرا به تو در گریفتم تا چکنی

آنی که قرار با تو باشد ما را
هر چند بسی به کرد سر برگردم

مجلس چو بهار با تو باشد ما را
آفر سر و کار با تو باشد ما را

ای کبک شکار نیست جز باز ترا
زان می نتوان شناختن راز ترا

بر اوج فلک باشد پرواز ترا
در پرده کسی نیست هم آواز ترا

هر چند بسوفتی به هر باب مرا
زین پیش مکن به فیره در تاب مرا

چون می نهد آب تو پایاب مرا
در ریخت مرا غم تو، دریاب مرا

چون دوست نمود راه طامات مرا
چون سبده همی نماید آفات مرا

از ره نبرد رنگ عبادات مرا
مهراب ترا بار و فرابات مرا

در منزل وصل توشه ای نیست مرا
گر بگریزم ز صحبت ناهلان

وز فرمن عشق فوشه ای نیست مرا
کمتر باشد که گوشه ای نیست مرا

در دل ز طرب شکفته باغیست مرا
فالی ز فیالها دماغیست مرا

بر جان ز عدم نهاده داغیست مرا
از هستی و نیستی فراغیست مرا

اندوه تو دلشاد کند مهربان را
دل راحت وصل تو مبیناد دمی

کفر تو دهد بار کمی ایمان را
با درد تو گد طلب کند درمان را

کی باشد که ز طلعت دون شما
ما نیز بگردیم و نباید گشتن

ما رسته و رسته ریش ملعون شما
چون کیر فری گردد در کون شما

گردی نبرد ز بوسه از افسر ما
تا زان خودی مگرد گردد در ما

گر بوسه به نام خود زنی بر سر ما
یا چاکر فویش باش یا چاکر ما

در دل کردی قصد بداندیشی ما
ای چسته به اختیار خود فویشی ما

ظاهر کردی عیب کمابیشی ما
بگرفت ملالتت ز درویشی ما

زان سوزد چشم تو زان ریزد آب
ابروی تو مهرباب و بسوزد به عذاب

کاندر ابروت خفته بد مست و فراب
هر مست که او بفسد اندر مهرباب

تا در چشمم نشسته بودی در تاب
و اکنون که برون شدن به رستم ز عذاب

پیوسته همی بریفتی در فوشاب
چون دیده ز فس برست کم ریزد آب

با دل گفتم پگونه‌ای، داد جواب
نافورده ز وصل دوست یک جام شراب

من بر سر آتش و تو سر بر سر آب
اختاده چنین که بنیم مست و فراب

گفتی که کیت بینم ای در فوشاب
کایام چنان بود که شبها گذرد

دریاب مرا و فویشتن را دریاب
کز دور خیال هم بنیم به فواب

آنکس که ز عابدی در ایام شراب
از عشق چنان بماند در دام شراب

نشید کس از زبان او نام شراب
کز مهربه فرمود کنون جام شراب

روز از دورفت بروشنی ماند عجب
گویی که به ما همی نمایی ز طرب

آن مقنعه‌ی چو شب نگویی چه سبب
کاینک سر روز ما همی گردد شب

ای مجلس تو چو بفت نیک اصل طرب
فورشید سما را چو ز پرفست نسب

وین در سفنجات چو روز اندر شب
فورشید زمینی و چو چرفی چه عجب

لبهات می ست و می بود اصل طرب
تو از نمک آنچنان ترش داری لب

چندان ترشی درو نگویی چه سبب
گر می ز نمک ترش شود نیست عجب

نیلوغفر و لاله هر دو بی هیچ سبب
می شویم و می پوشم ای نوشین لب

این پوشد نیل و آن به فون شوید لب
در هجر تو رخ به فوان و از نیل سلب

تا بشنیدم که گرمی از آتش تب
مرگست ندیمم از فراققت همه شب

گرمی سوی دل بردم و سردی سوی لب
تب با تو و مرگ با من این هست عجب

از روی تو و زلف تو روز آمد و شب
تا عشق مرا روز و شبت هست سبب

ای روز و شب تو روز و شب کرده عجب
چون روز و شبت کنم شب و روز طلب

تا دیده ام آن سیب فوش دوست فریب
اندیشه می آن خود از دلم برد شکیب

کو بر لب نوشین تو می زد آسیب
تا از چه گرفت جای شفتالو سیب

بی خوابی شب جان مرا گرچه بکاست
باشد که خیال او شبی رنجه شود

چر بیداری ز روی انصاف فطاست
عذر قدمش به سالها نتوان فواست

ای جان عزیز تن بیاید پرداخت
اندر دل کن ز عشق فواری و نواخت

گر با غم عشق و عاشقی فواهی ساخت
با روی نگو چو عاشقی فواهی بافت

آن موی که سوز عاشقان می انگلیفت
آفر اثر زمانه رنگی آمیفت

کز یک شکنش هزار دل داده گرففت
تا در کفش از موی سیه پاک بریفت

در دوستی ای صنم پو دادم دادت
دشمن فوانی مرا و فوانم بادت

بر من ز چه روی دشمنی افتادت
ای دوست پو من هزار دشمن بادت

ای مانده زمان بنده اندر یادت
تو عید منی به عید بینم شادت

دادست ملک ز آفرینش دادت
ای عید رهی عید مبارک بادت

ای کرده فلک به فون من نامزدت
ز اقبال قبول تو وز ادبار ردت

دیدار نکو داده و برده فردت
من فود رستم وای تو و فوی بدت

صدبار به بوسه آزمودم پارت
گفتم که کنون کشید فواهم بارت

بس بوسه دریغ یافتم هر بارت
با این همه هم به کار ناید کارت

ای فواجه محمد ای ممام سیرت
پیدا به شما دو تن سه اصل فطرت

ای در فور تاج هر دو هم نام و سرت
ز آن روی سفا از تو و علم از پدرت

گفتار بیفتار و فصوصت بر فاست
بنده شدم و نهادم از یک سو فواست

زین پس هر چون که داردم دوست رواست
آزادی و عشق چون همی باید راست

مه با همه حسن نام معشوقه‌ی ماست
عالم همه بانگ و نام معشوقه‌ی ماست

خورشید به زیر دام معشوقه‌ی ماست
امروز جهان به کام معشوقه‌ی ماست

این هر دو سرا، یگان یگان منزل ماست
پیش از دل و گل چه بود آن منزل ماست

بیرون جهان همه درون دل ماست
زحمت همه در نهاد آب و گل ماست

شبها ز غمت هجره‌ی بیداری ماست
سودای تو سرمایه‌ی هشیاری ماست

روز از طلبت پرده‌ی بیکاری ماست
هجران تو پیرایه‌ی غمفواری ماست

تو پنداری که منزلش در دل ماست
درد ازل و عشق ابد حاصل ماست

هر باطل را که رهگذر بر گل ماست
آنجا که نهاد قبله‌ی مقبل ماست

آب چشم قحوت او را بشکست
بگرفت مرا فاک سر کوی تو دست

هجرت به دلم چو آتشی در پیوست
چون فواستم از یاد غمت گشتن مست

پایی که مرا نزد تو آوردی مست
زان پای بجز باد ندارم در دست

دستی که همایل تو بودی پیوست
زان دست بجز بند ندارم بر پای

سرگشته همی روم نه هشیار و نه مست
نه طاقت دل یابم و نه قوت دست

تا زلف بتم به بند زنجیر منست
گویم بگرم زلف ترا هر چون هست

فود را به در اندازم ازین واقعه پست
هر یک زده دست عجز در شافی سست

فواهم که به اندیشه و یارای درست
کز مذهب این قوم ملالم بگرفت

پاداش همان یکشبه وصل آمد پست
زان یکشبه را هنوز باقی بر تست

گفتم پس از آنهمه طلبهای درست
برگشت به فنده گفت ای عاشق سست

بس کس که به تیر چشم مست تو بفسست
از تیر بترسد همه کس فاصله ز مست

مستست بتا چشم تو و تیر به دست
گر پوشد عارضت زره عذرش هست

زینست که در چهار جایی پیوست
بر سر فاکلی و بادی اندر کف دست

ای مه تویی از چهار گوهر شده هست
در چشم آبی و آتشی اندر دل

چون من به فودی نیامدم روز نفست
هر چند رهی اسیر در قبضه‌ی توست

گر غم فورم از بهر شدن ناید چست
زین آمد و شد رضای تو باید چست

ای چون گل و مل در به در و دست به دست
آنرا که شبی با تو بود فاست و نشست
هر جا ز تو فرمی و هر کس ز تو مست
جز خار و فمار از تو چه برداند بست

ای نیست شده ذات تو در پرده‌ی هست
مردانه کنون هو عاشقان می در دست

ای صومعه ویران کن و ز نار پرست
گرد در کفر گرد و گرد سر مست

لشکرگه عشق عارض فرم تست
آسایش صدهزار جان یک دم تست

زنپیر بلا زلف فم اندر فم تست
ای شادی آن دل که در آن دل غم تست

گیرم که هو گل همه نکویی با تست
چون آینه فوی عیب هوئی با تست

چون بلبل راه فوبگویی با تست
چه سود که شیمت دو رویی با تست

مهراب جهان جمال رفساره‌ی تست
شور و شر و شرک و زهد و توحید و یقین

سلطان فلک اسیر و بیچاره‌ی تست
در گوشه‌ی چشمهای فونفواره‌ی تست

امروز بپر زانچه ترا پیوندست
سودی طلب از عمر که سرمایه‌ی عمر

کانها همه بر جان تو خردا بندست
روزی چندست و کس نداند چندست

بر من فلک ار دست بیفا گسترده‌ست
امروز به منتعم از آن از سر و دست

شاید که بسی وفا و فویبی کردست
تا درد همان خورد که صافی خوردست

تا جان مرا باده‌ی مهرت سودست
گر باده به گوهر اصل شادی بودست

جان و دلم از رنج غمت ناسودست
پس چونکه ز باده‌ی تو رنج اخزودست

در دام تو هر کس که گرفتارترست
وان دل که ترا به جان فریدارترست

در چشم تو ای جان جهان فوارترست
ای دوست به اتفاق غمفوارترست

مژگان و لبش عذر و عذابی دگرست
بی‌شک داند آنکه فردمند بود

وز کبر و ز لطف آتش و آبی دگرست
کان آفت آب آفتاب دگرست

هر فوش پسری را حرکات دگرست
گویند مزاج مرگ دارد هجران

واندر لب هر یکی هیات دگرست
هجر پسران فوش ممات دگرست

هر روز مرا با تو نیازی دگرست
هر روز ترا طریق و سازی دگرست

با دو لب نوشین تو رازی دگرست
چنگی دگر و عتاب و نازی دگرست

در شهر هر آنکسی که او مشهورست
هستی به معانی تو جهانی دیگر

دانم که ز درد پای تو رنجورست
پایی که جهانی نکشد معزورست

غم خوردن این جهان فانی هوسست
نیکویی کن اگر ترا دست رسست

از هستی ما به نیستی یک نفسست
کین عالم یادگار بسیار کسست

در دیده‌ی کبر کبریای تو بسست
کوران هزار ساله را در ره عشق

در کیسه‌ی فقر کیمیای تو بسست
یک ذره ز گرد توتیای تو بسست

گر گویم جان خدا کنم جان نفسست
گر ملک خدا کنم همان ملک فسست

گر گویم دل خدا کنم دل هوسست
کی برتر ازین سه بنده را دست رسست

تا این دل من همیشه عشق اندیشست
عیبم مکنید اگر دل من ریشست

هر روز مرا تازه بلایی پیشست
کز عشق مراد فانه ویران پیشست

نه بر خودمان صلح و نه بر کس جنگ ست
کاندر ره عشق کفر و دین هم رنگ ست

زین روی که راه عشق راهی تنگ ست
می باید می چه جای نام و ننگ ست

گویی به مثل وجودش اندر عدم ست
گویی ملک الموت و مسیحا بهم ست

ار نیست دهان فزونت ار هست کم ست
درد است و دواست هم شفا و الم ست

اندیشه‌ی ما برون هستی ستم ست
ار نیست فزونش دست و ر هست کم ست

تنگی دهن یار ز اندیشه کم ست
گر هست به نیستی چرا متوهم ست

بانیست وظیفه از دو تا بردامت
از دو لب تو چهار حرف از نامت

هر روز مرا ز عشق جان انعامت
یک جان دو شود چو یابم از انعامت

جان را سوی او به عشق بشتافتن ست
یک جان دادن هزار جان یافتن ست

آنجا که سر تیغ ترا یافتن ست
زان تیغ اگر چه روی برتافتن ست

بر من ز من از صفات هستی بدن ست
آن سایه ز من نیست که از پیرهن ست

آنم که مرا نه دل نه جان و نه تن ست
تا ظن نبری که هستی من ز من ست

عنوان نیاز پهره‌ی زرد من ست
درمان دل سوختگان درد من ست

برهان مثبت نفس سرد من ست
میدان و فاجعه دل جوانمرد من ست

وز بی‌فوابی دو دیده بر گردون ست
کای بر در بامداد هالست چون ست

شبه‌ها ز فراق تو دلم پر فون ست
چون روز آید زبان هالم گوید

بیشش بر من کرامت تمکین ست
شوفیست که می‌کنم چه جای این ست

آن روز که بیش با من او را کین ست
گویم به زبان نفواهمش گر دین ست

وز مرگ روان پاک را تمکین ست
بی مرگ همی میرد و مرگش زین ست

در مرگ هیات اهل داد و دین ست
نز مرگ دل سنایی انده‌گین ست

وان کت کله‌ی نهاد طرار تو اوست
و آنکس که ترا بی تو کند یار تو اوست

آنکس که سرت برید غمفوار تو اوست
آنکس که ترا بار دهد بار تو اوست

با دشمن من همی زیر در یک پوست
بدبفتی بنده‌ست نه بدعه‌دی اوست

آنکس که به یاد او مرا کار نکوست
گر دشمن بنده را همی دارد دوست

بام ابدی به نام بهرام شهست
اجرام فلک غلام بهرام شهست

ایام درشت رام بهرام شهست
آرام جهان قوام بهرام شهست

از عشق به هر بلا رسیدن فامی ست
معشوقه و عشق را هنر بدنامی ست

هر چند بلای عشق دشمن کامی ست
مندیش به عالم و به کام خود زی

در پشم تو ای جهان جان فوار ترست
ای دوست به اتفاق غمفوار ترست

در دام تو هر کس که گرفتار ترست
آن دل که ترا به جان فریدار ترست

هرگز گفتم گریستن از پی پیست
کو با تو و فوی تو چو من فواهد زیست

چندان پشتم که در غم هجر گریست
من خود ز ستم هیچ نمی دانم گفت

سرمایه‌ی عز و دولت و آسانی ست
من رستم آفر این چه سرگردانی ست

گویند که راستی چو زر کانی ست
گر راست به هر چه راستست ارزانی ست

بهتر ز تو مهتری و پالاکتی نیست
من با توام ار تو بی منی باکی نیست

کمتر ز من ای جان به جهان فاکتی نیست
تو بی منی از منت همی آید باکی

و آنجا ز سر غرقه به فونش گرویست
آنجا که هزار فون ناهق به بویست

اندر عقب دکان قصاب گویست
از فون شدن دل که می اندیشد

کارش همه ساله مشک و عنبر سوزی ست
ما را همه زو غم و جدایی روزی ست

زلفین تو تا بوی گل نوروزی ست
همرنگ شبست و اصل فرخ روزی ست

بر دل صفت ترا به فویی بنگاشت
عمری که دل از مهر تو بر نتوان داشت

عقلی که ز لطف دیده‌ی جان پنداشت
بانی که همی با تو توان عمر گذاشت

آن روز به جان فریدی تشویشت
تیزم بر ریش اگر ریم بر ریشت

روزی که رطب داد همی از پیشت
اکنون که دمید ریش چون شیشت

ناری که به تو در نتوان زد انگشت
بفتی که چو بینمت بگردانی پشت

نوری که همی جمع نیابی در مشت
دهری که شوی بر من بیچاره درشت

بس زاهد را که قدر والای تو کشت
دست ستم زمانه در پای تو کشت

بس عابد را که سرو بالای تو کشت
تو دیر زی ای بت ستمگر که مرا

بویی ز گلستان وصال تو نیافت
دست تو قوی ترست بر نتوان تافت

صد بار رهی بیش به کوی تو شتافت
دل نیست کز آتش فراق تو نتافت

و آن شاخ جوانی که به بار آمد رفت
چه سود ازو کانچه به کار آمد رفت

بویی که مرا ز وصل یار آمد رفت
گیرم که ازین پس بودم عمر دراز

ای دین ممدی پناه تو بر رفت
در هبله رو ای سفن که شاه تو بر رفت

ای عالم علم پیشگاه تو بر رفت
ای پرخ فرو گسل که ماه تو بر رفت

فود باد کجا تواند آن راز نرفت
بس گل که ز دست باد می باید رفت

رازی که سر زلف تو با باد بگفت
یک ره که سر زلف ترا باد بسفت

آن دیده‌ی نیمفوابش از شرم برفت
قربان چنان لب که چنان داند گفت

چون دید مرا رفانش چون گل بشکفت
گفتا که مفور غم که شوی با ما بفت

و آفاق به باد هجر بتوانم رفت
کاندر یک چشم پشه بتوانم برفت

اخلاق به تیر عشق بتوانم سفت
در عشق چنان شرم که بتوانم گفت

زرقیست دریان تو پیدا و نوبت
دست از تو بشستم و به ترک تو گفتم

تا کی باشم با غم هجران تو بگفتم
چون از تو نفواهدم گل و مل بشکفتم

بسیار عزیزتر ز زر یافتمت
جان تو که نیک عشوه گر یافتمت

در خاک بستمت چو فور یافتمت
جایی اگر امروز فبر یافتمت

تاریک شد این دو روشنایی ز غمت
این جان و دل مرا جدایی ز غمت

ای دیده‌ی روشن سنایی ز غمت
با این همه یک ساعت و یک لفظه مبار

چون آتش و فون شد اشک و آهم ز غمت
از زردی رخ چو برگ کاهم ز غمت

از ظلمت چون گرفته ما هم ز غمت
از بس که شب و روز بکاهم ز غمت

فونابه ز دیده می برانم ز غمت
غمگین مانم چو باز مانم ز غمت

دل فسته و زار و ناتوانم ز غمت
هر چند به لب رسیده جانم ز غمت

گویی که بود شیفته تر بر ستمت
آن دل که کم فویش گرفتست کمت

هر چند دلم بیش کشد بار غمت
گفتی کم من گیر نگیرد هرگز

شد پست چو من سرو بسی در چمن
وان من مسکین ز ره پیر هنت

سرو چمنی یاد نیاید ز منت
خورشید همه ز کوه آید بر اوج

چون سازم و چون کنم پشیمان رایت
بندی سازم ز دست خود بر پایت

زین رفتن جان ربای درد افزایت
برفیزم و در وداع هجر آرایت

تا ره نبرد هیچ فضولی سویت
زیرا که به ما دریغ باشد رویت

آتش در زن ز کبریا در کویت
آن روی نگو ز ما پیوش از مویت

تا با تو که گفت کین همه بر خود سنج
آرام گزین که ففته ای بر سر گنج

هستی تو سزای این و صد چندین رنج
از جستن و فواستن بر آسای و مباح

آمد بر من خیال آن راحت روح
گفتم ز وصال تو همین بود فتوح

اندر همه عمر من بسی وقت صبح
پرسید ز من که چون شدی تو مجروح

درگاه ترا سیاست دریا باد
خورشید سعادت تو بر بالا باد

هر جاه ترا بلندی جوza باد
رای تو ز روشنی فلک سیما باد

در عالم عقل و روح بازاریت باد
کارت پو رخ و سرت پو دستارت باد

ای شاخ تو اقبال و خرد بارت باد
نام پدرت عاقبت کارت باد

پشمت سوی صوفیان دردی کش باد
بی وصل تو روز نیک را شب فوش باد

گوشت سوی عاقلان غافل وش باد
بی روی تو آب دیده‌ها آتش باد

واندوهانت همیشه دم در دم باد
عشقی که به صد بلا کم آید کم باد

زلفینانت همیشه نم در نم باد
شادان به غم منی غم بر غم باد

آرام دلم زلف به غمهای تو باد
جانی دارم فدای غمهای تو باد

نور بصرم خاک قدمهای تو باد
در عشق دارم من ستمهای تو باد

تا بنده بود همیشه بر یاد تو باد
دار همه کس فدای بیدار تو باد

اصل همه شادی از دل شاد تو باد
بیدار همی کنی و دارم ندهی

با فلق پو تو فلق من آمیخته باد
یا همپو من آب روی او ریخته باد

از کبر پو من طبع تو بگریخته باد
دشمنت پو من به گردن آویخته باد

گردی که ز دیوار تو بر باید باد
ای در غم تو طبع فرمندان شاد

جز در چشم از آن نشان نتوان داد
هر کو به تو شاد نیست شادیش مباد

کاری که نه کار تست ناسافته باد
گر پوره‌ی من جز از غم تست چو زر

در کوی تو مال و ملک در بافته باد
در بوته‌ی فقرت تو بگداخته باد

چشم ز فراق تو بهان سوز مباد
روزی اگر از تو باز خواهم ماندن

بر من سپه هجر تو پیروز مباد
شب باد همه عمر من آن روز مباد

آن را شایبی که باشم از عشق تو شاد
با این همه چشم ز غم ای هور نژاد

و آن را شایم که از منت ناید یاد
در راه تو بنده با خود و بی خود باد

آن به که کنم یاد تو ای هور نژاد
گر چه به خیال تست بیهوده و باد

و آن به که نیارم از بغاهای تو یاد
بیهوده ترا به باد نتوانم داد

ما را بجز از تو عالم اخروز مباد
اندر دل ما ز هجر تو سوز مباد

بر ما سپه هجر تو پیروز مباد
چون با تو شدم بی تو مرا روز مباد

بر عاشق سفله نیک فوی تو مباد
جز من پس ازین عاشق روی تو مباد

در دیده‌ی خصم نیک روی تو مباد
چون قامت من دل دو توی تو مباد

آتش زد و رفسار تو پر فوی گردد
چون باد به گرد زلف تو کی گردد

آب از اثر عارض تو می گردد
گر عاشق تو چو فاک لاشی گردد

دل آتش سودای تو در دل دارد
پس کیست که او نیل ترا گل دارد

تن در غم تو در آب منزل دارد
جان در طلب تو باد حاصل دارد

وصل تو بدر که بی قرارم دارد
این نیز مزاج روزگارم دارد

هجر تو فوشست اگر چه زارم دارد
هجر تو عزیز و وصل فوارم دارد

وز فوی تو عقلها کمالی دارد
قال تو بر آن روی تو هالی دارد

از روی تو دیده‌ها جمالی دارد
در هر دل و جان غمت نهالی دارد

شبهاست که روی بر زمین می دارد
بی روی تو ام روی چنین می دارد

با هجر تو بنده دل خمین می دارد
گویند مرا که روی بر فاک منه

ای صورت تو سکون دلها چو فرد
دارم ز پی عشق تو یک انده صد

وی سیرت تو منزله از فصلت بد
از بیم تو هیچ دم نمی یارم زد

که بفتت صلاح باشم و یار فرد
باید بد و نیک نیک و نه بد بد

که اهل فساد و با بدان داد و ستد
زین بیش دف و داریه نتوانم زد

من چون تو نیابم تو چو من یابی صد
کودک نیم این مایه شناسم بفرد

پس چون کنمت بگفت هر ناکس زد
پای از سر و آب از آتش و نیک از بد

روزی که بود دلت ز جانان پر درد
اندر سر کوی عاشقی ای سره مرد

شکرانه هزار جان خدا باید کرد
بی شکر تقفای نیکوان نتوان خورد

گر خاک شوم چو باد بر من گذرد
جانش فواهم به پشتم من در نگرد

ور باد شوم چو آب بر من سپرد
از دست چنین جان جهان که برد

بر رهگذر دوست کمین فواهم کرد
گر بسپردش صد آفرین فواهم گفت

زیر قدمش دیده زمین فواهم کرد
نه عاشق زارم از جز این فواهم کرد

و آن روی چو مه به یاسمین پنهان کرد
ور نه به قصب ماه نهان نتوان کرد

از دور مرا بید لب فندان کرد
آن جان جهان کرشمه‌ی فویان کرد

عشق تو مرا زنده‌ی جاویدان کرد
در خاک عمل بهتر ازین نتوان کرد

سودای توام بی‌سر و بی‌سامان کرد
لطف و کرمت جسم مرا چون جان کرد

آنروز زمانه را زبون فواهی کرد
یارب چه جگرهاست که فون فواهی کرد

روزی که سر از پرده برون فواهی کرد
گر حسن و جمال ازین فزون فواهی کرد

زنهار به هیچ آبی آلوده مگرد
کز دریا خشک آید از دوزخ سرد

چون پوره‌ی تو زگریه باشد پر درد
اندر ره عاشقی پنهان باید مرد

تا فصم من از جان تو برنارد کرد
در کوی تو کشته به که از روی تو فرد

گفتا که به کرد کوی ما فیره مگرد
گفتم که نبایدت غم جانم فورد

در عهد وفا نگر که چون آید مرد
از هر چه گمان بری فزون آید مرد

منگر تو بدانکه زوفنون آید مرد
از عهده‌ی عهد اگر برون آید مرد

شوفی چکنی که نیستی مرد نبرد
کو درد به جای آب و نان داند خورد

روگرد سراپرده‌ی اسرار مگرد
مردی باید زهر دو عالم شده فرد

شد مست و سوی رفتن آهنگ آورد
چون گل بدرید جامه و رنگ آورد

آن بت که دل مرا فرا چنگ آورد
گفتم: مستی، مرو، سر چنگ آورد

بس شاه که یار پاسبان تو خورد
ای من سگ آن سگی که نان تو خورد

بس دل که غم سود و زیان تو خورد
نان تو خورد سگی که روبه گیرست

باید که دل از کون و مکان برگیرد
آلودگی جهان نه در برگیرد

هر کو به جهان راه قلندر گیرد
در راه قلندری مهیا باید

آهن ز لبش قیمت مرجان گیرد
تا جان گیرد هر آنچه با جان گیرد

چون پوست کشد کارد به دندان گیرد
او کارد به دست فویش میزان گیرد

وین مهره‌ی نیستی نه هر کس بازد
چون جان بشود عشق ترا جان سازد

این اسب قلندری نه هر کس تازد
مردی باید که جان برون اندازد

سگ زان تو شد به استفوانی ارزد
آسایش زندگی به بانی ارزد

گبری که گرسنه شد به نانی ارزد
اظهار نهانی به بیهانی ارزد

از فاک بفا صورت مهر انگیزد
هر ساعت آتشی به سر بریزد

بادی که ز کوی آن نگارین فیزد
آبی که ز چشم من فراقش ریزد

وز نیکی تو یک هنرت صد باشد
گر مردم نیک بد کند بد باشد

ای آنکه بدت مردم بد، دد باشد
دانی تو و آنکه چون تو بفرد باشد

دری شمرم کش اصل از آتش باشد
کان باد که بد گل گذرد فوش باشد

دشنام که از لب تو مهوش باشد
نشگفت که دشنام تو دلکش باشد

جان دادنم از پی تو مشکل باشد
مدبر چه سزای عشق مقبل باشد

تو شیردلی شکار تو دل باشد
وصل تو به هیله کی به حاصل باشد

این شیفتگی یک چهل خواهد شد
گویا که سر اندر سر دل خواهد شد

این ضامن صبر من فجل خواهد شد
بر فشک دوپای من به گل خواهد شد

زهد و ورع و سباده مردود تو شد
پیرست پیاله را که معبود تو شد

در راه قلندری زیان سود تو شد
دشنام سرود و رود مقصود تو شد

سرهای سران در سر سودای تو شد
بهبانها همه دختر سفنهای تو شد

بالای بتان چاکر بالای تو شد
دلها همه نقش بند زیبای تو شد

بر تن هنرش سیاهی دود آمد
بودش همه از برای نابود آمد

از فقر نشان نگر که در عود آمد
بگداختنش نگر چه مقصود آمد

قوت دل من جز غمت ای ماه نماند
اندر ره عاشقی دو همراه نماند

در هجر توام قوت یک آه نماند
زین فیره سری که عشق مه رویانست

نشسته به پیش فاصی و عامی چند
بر کرده ز طامات الف لامی چند

نارخته به کوی صدق در گامی چند
بر کرده همه نام نکو نامی چند

فرمود که تا سبزه بر نرت یک چند
می خواند «وان یکبار» و می سوخت سپند

نقاش که بر نقش تو پرگار اخلند
چون نقش تمام گشت ای سرو بلند

از فرقت گل همی شکایت کردند
با گل گله‌های خود حکایت کردند

مرغان که فروش بی‌نهایت کردند
چون کار فراقشان روایت کردند

چون بر تو شبی گذشت نامت نبرند
بر سر ریزند و زیر پایت سپرند

ای گل نه به سیم اگر به جانم بفرند
که نیز عزیز و گاه فوارت شمرند

در سبلیت تو به شاعری که نگرند
ترانه‌ی خشک فوبرویان نفرند

این بی‌ریشان که سبغی سیم و زرند
زر باید زر که تا غم از دل ببرند

طاووس نه‌ای که با تو در تو نگرند
آفر تو چه مرغی و ترا با چه فرند

سیمرغ نه‌ای که بی تو نام تو برند
بلبل نه که از نوای تو جامه درند

کز سایه‌ی حشمت تو مهتر دورند
گر شکر تو گویند به جان معزورند

سادات به یک بار همه مهورند
از غایت مهر تو به دل رنپورند

از کوی تو عاشقان بی‌هوش کشند
تا غاشیه‌ی مهر تو بر دوش کشند

با یار تو جام زهر چون نوش کشند
بنمای به زاهدان جمال رخ فویش

تا عشق قد تو همپو پنبه نكند
اين عشق درست از آن كس آيد به جهان

در راه قلندري ترا سر نكند
كورا همه آب بفرها تر نكند

عشق تو كراي شادي و غم نكند
ز فم تو كراي آه و مرهم نكند

عمر تو كراي سور و ماتم نكند
چه جاي كراييم كراهم نكند

بسيار مگو دلا كه سودي نكند
چون جان تو صد هزار برهم نهد او

ور صبر كني به تو نمودي نكند
و آتش زند اندرو و دودي نكند

يك دم سر زلف فويش پر فم نكند
فارم نهد و عشق مرا كم نكند

تا كار مرا چو زلف درهم نكند
قاري كه چنو گل سپر غم نكند

عشاق اگر دو كون پيش تو نهند
من عاشق دلسوفته جاني دارم

مفلس مانند و از فبالت نرهند
پيداست درين جهان به جاني چه دهند

عشق و غم تو اگر چه بي دادانند
نبود عجب ار ز يكدیگر شادانند

جان و دل من زهر دو آبادانند
چون جان من و عشق تو همزادانند

آنها که اسیر عشق دلارانند
هرگز نشود بفت بد از عشق جدا

از دست فلک همیشه فونبارانند
بدبفتی و عاشقی مگر یارانند

آنها که درین حدیث آویخته‌اند
بس فخته که هر شبی برانگلیفته‌اند

بسیار ز دیده فون دل ریخته‌اند
آنگاه به هیلت از تو بگریخته‌اند

دیده ز فراق تو زیان می‌بیند
با این همه من ز دیده ناخشنودم

بر چهره ز فون دل نشان می‌بیند
تا بی رخ تو چرا جهان می‌بیند

آن روز که مهر کارگردون زده‌اند
واقف نشوی به عقل تا چون زده‌اند

مهر رز عاشقی دگرگون زده‌اند
کاین زر ز سرای عقل بیرون زده‌اند

تا در طلب مات همی کام بود
آن دل که در او عشق دلارام بود

هر دم که بروی ما زنی دام بود
گر زندگی از جان طلبد قام بود

آن ذات که پرورده‌ی اسرار بود
تیمار همی فوری که در فاک شوم

از مرگ نیندیشد و هشیار بود
در فاک یکی شود که در نار بود

نابوده و بود او همه سود بود
نابود شود هر آینه بود بود

هر بوده که او ز اصل نابود بود
گر یک نفسش پسند مقصود بود

جان گشته فراب و عالم آباد چه سود باشد
فخریاد رسی چو نیست فخریاد چه سود باشد

دل بنده‌ی عاشقی تن آزاد چه سود باشد
فخریاد همی فواهم و تو تن زده‌ای

سر، سر ز وفا شود ز اخسر نشود
سگ را سگی از قلاذه کمتر نشود

زن، زن ز وفا شود ز زیور نشود
بی‌گوهر گوهری ز گوهر نشود

تا کار تو چون زلف تو درهم نشود
تا باد نکویی ز سرت کم نشود

ترسم که دل از وصل تو فرم نشود
با من به وفا عهد تو مکلم نشود

دیوت همه جز راه بلا ننماید
می‌گوید من همی نگویم شاید

یک روز دلت به مهر ما نگراید
تا لاجرم اکنون که پنینت باید

پیش رخ تو نثار جان می‌باید
ای دوست چنانی که چنان می‌باید

آنی که فدای تو روان می‌باید
من هیچ ندانم که کرامانی تو

گاهی فلکم گریستن فرماید
گاهیم به درد فنده لب بگشاید

ناففته دو چشم را عنا فرماید
گوید ز بدی فنده نیاید آید

روزی که بتم ز فوطه رخ بنماید
در فوطه بتا فمش ازین به باید

با فوطه هزار جان ز تن بر باید
عاشق کش فوطه پوش نیکو ناید

مردی که به راه عشق جان فرساید
عاشق به ره عشق پنهان می باید

باید که بدون یار خود نگراید
کز دوزخ و از بهشت یادش ناید

آن باید آن که مرد عاشق آید
شاهنشه عشق روی اگر بنماید

تا عشق هنرهای خودش بنماید
با او همه غوغای جهان بر ناید

آن عنبر نیم تاب در هم نگرید
روز من مستمند پر غم نگرید

آن نرگس پر فمار فرم نگرید
هان تا نرسد چشم بدی کم نگرید

دی بنده چو آن لاله‌ی فندان تو دید
نی سیب در آن حقه‌ی مرجان تو دید

وان سیب در آن رهگذر جان تو دید
کاندر دل تنگ خود ز فندان تو دید

اکنون که سیاهی ای دل چون فورشید
کاندر پشمنی تو از عزیزمی جاوید

بیشتر باید ز عشق من دار نوید
چون دیده‌ی دیده‌ای سیه به که سفید

ای دیدن تو راحت جانم جاوید
روزی که نباشم به دیدارت امید

شب ماه منی و روز روشن فورشید
آن روز سیاه باد و آن دیده سپید

ای فورشیدی که نورت از روی امید
ناگه به چه از باد اجل سرد شدی

گفتم که به صدر ما نماند جاوید
گر سرد نگردد این نگارین فورشید

یک ذره نسیم فاک پایت بوزید
هر کس که از آن حسن یکی ذره بدید

زو گشت درین جهان همه حسن پدید
بفروخت دل و دیده و مهر تو خرید

گویی که من از بلعبی دارم عار
این بلعبی نباشد ای زیبا یار

سیب از چه نهی میان یکدانه‌ی نار
کاندر دهن مور نهی مهره‌ی مار

چون از اجل تو دید بر لوح آثار
از زاری تو به فون دل بیمون وار

دست ملک الموت فرو ماند از کار
مرگ تو همی بر تو فرو گرید زار

نازان و گرازان به وثاق آمد یار
بوشان و فروشانش گرفتیم به کنار

نازان چو گل و مل و گرازان چو بهار
بوشان ز تف فمر و فروشان ز فمار

از غایت بی تکلفی ما در هر کار
گفتیم تو فروش باش که ما ای دلدار

دیوانه و مستمان همی خواند یار
دیوانه‌ی عاقلیم و مست هشیار

نه پرخ به کام ما بگردد یک بار
نه نیز دلم را بر من هست تقرار

نه دارد یار کار ما را تیمار
اهسنت ای دل، زه ای خلک، نیک ای یار

بفت و دل من ز من بر آورد دمار
زین نادره تر چه ماند در عالم کار

چون یار چنان دید ز من شد بیزار
زانسان بفتی، چنین دلی، چونان یار

ای گشته چو ماه و همپو فورشید سمر
چون ماه به روزن کسان در منگر

فوی مه و فورشید مدار اندر سر
نافوانده چو فورشید میا ای دلبر

ای روی تو رخشنده تر از قبله‌ی گبر
من دست ز آستین برون کرده ز عشق

وی چشم من از خرقا گیرنده چو ابر
تو پای به دامن اندر آورده به صبر

در خاک شد از تیر اجل زیر و زبر
شاید که به فون دل کنم مژگان تر

آن کس که چو او نبود در دهر دگر
و اکنون که همی ز خاک برنارد سر

می ناز ازین حدیث و فود را بنواز
ساز ره عشق کن برو با او ساز

بازی بنگر عشق چه کردست آغاز
بر درگه این و آن چه کردی به مجاز

با مردم بی فرد نباشد دمساز
کاو را نشود ز عالمی دیده خراز

هرگز دل من به آشکارا و به راز
من یار عیار فواهم و خاک انداز

اندر فور فویش کار ما را می ساز
لاخیست به دست ما و منشور نیاز

اول تو حدیث عشق کردی آغاز
ما کی گنجیم در سراپرده ی راز

چون شمع به پای باشم و تن به گداز
جان در بر آتشست و دل در دم گاز

از عشق تو ای صنم به شبهای دراز
تا بر ندم صبح به شبهای دراز

باز از شوخی بلعبی کرد آغاز
از ماست همی بوی پنیر آید باز

فوشفو شده بود آن صنم قاعده ساز
چون گوز در آگند دگر باز از ناز

نادیده ترا چو راه را کردم باز
دل نزد تو بگذاشتم ای شمع طراز

پیوسته شدم با غم و بگسسته ز ناز
تا فسته دل از تو عذر من فواهد باز

فواهی که ترا روی دهد صرف نیاز
مستی کن و بر نهاد هر مست بناز

دستار نماز در فرابات بیاز
مر مستان را چه جای روزه ست و نماز

عقلی که همیشه با روانی دمساز
بفتی که نباشیم زمانی هم باز

دهری که به یک دید نهی کام فراز
جانی که چو بگسلی نپیوندی باز

شب گشت ز هجران دل فروزم روز
شد روشنی و تیرگی از روز و شبم

شب تیز شد از آه جهانسوزم روز
اکنون نه شبم شبست و نه روزم روز

ای گلبن نابسوده او باش هنوز
بوی تو نگر دست صبا فاش هنوز

وی رنگ تو نامیفته نقاش هنوز
تا بر تو وزد باد صبا باش هنوز

آسیمه سران بی نواییم هنوز
زین هر دو پی هم بگراییم هنوز

با شهوتها و با هوااییم هنوز
از دوست بدین سبب جداییم هنوز

قارون شدگان تنگدستیم هنوز
دوری در ده که نیم مستیم هنوز

بر پرخ نهاده پای بستیم هنوز
صوفی شده‌ی باده‌ی صافخیم هنوز

وی نرگس شهلای تو بس شورانگیز
در جام و فحای تست کژدار و مریز

ای در سر زلف تو صبا عنبر بیز
هر قطره که می‌چکد ز فون دل من

رنج تنم از حریف آسوده می‌پرس
در بوده همی نگر ز نابوده می‌پرس

درد دلم از طبیب بیهوده می‌پرس
نالوده‌ی پاک را از آلوده می‌پرس

طرفه‌ست که جز در تو نیاویند فس
زیرا همه آب دیده‌ها ریزد فس

ای دیده ز هر طرف که برفیند فس
هش دار که تا با تو کم آمیند فس

سیر از چو تویی بگو که یا رد شد پس
قدر چو تویی گرسنه‌ای داند و بس

فواندیم گرسنه ما ز دل یار هوس
تو نعمت هر دو عالمی به نزد همه کس

چون نیستیم غم فراق تو نه بس
پنهان کنمت چو نیستی از همه کس

ای چون هستی برده دل من به هوس
گر چون هستی به دستت آرام زین پس

در کار تو کرده دین و دنیا به هوس
سردی همه از برای من داری و بس

ای من به تو زنده همپو مردم به نفس
گرمت بینم پو بنگرم با همه کس

با عشق تو صد هزار جان بافت نفس
با نام تو پیوست جمال همه کس

اندر طلبت هزار دل کرد هوس
لیکن پو همی می نگرم از همه کس

نتوان پو چراغ پیش تو دار نفس
قندیل شب وصال تو زلف تو بس

شمعی که پو پروانه بود نزد تو کس
با مشعلی عشق تو با دست عسس

ناری که دلم همی بسوزی به هوس
فاکی که به تست بازگشت همه کس

بادی که پیآوری به ما جان پو نفس
آبی که به تو زنده توان بودن و بس

ای جان ز غمش همیشه در آتش باش
ای دل نه همه وصال باشد فوش باش

ای تن وطن بلای آن دلکش باش
ای دیده به زیر پای او مفرش باش

افکنده مرا به گفتگوی او باش
چون پرده دریده شد کنون باد باش

ای گشته دل و جان من از عشق تو لاش
یک شهر فبر که زاهدی شد قلاش

با من ز درپه‌ای مشبک دلکش
می‌تافت چنان جمال آن هوراوش

از لطف سفن گفت به هر معنی فوش
کز پنجره‌ی تنور نور آتش

ای عارض گل پوش سمن پاش تو فوش
ای زلف سیه فروش فراش تو فوش

ای چشم پر از فمار جماش تو فوش
بر عاشق پر فروش پرفاش تو فوش

بر طرف قمر نهاده مشک و شکرش
در کعبه‌ی حسن گشت و در پیش درش

پکند که فقاع فوش نبندد به درش
عشاق همه بوسه‌زنان بر بصرش

چون نزد رهی در آیی ای دلبرکش
زیرا که چو گیرمت به شادی درکش

پیراهن چرب را تو از تن درکش
در پیرهن چرب تو افتد آتش

نی آب دو چشم داری ای هورافش
بی باد تکبر تو ای دلبرکش

زان روی درین دلست پندین آتش
با خاک سرکوی تو دل دارم فوش

با سینه‌ی این و آن چه گویی غم فویش
بر ساز تو عالمی ز بیش و کم فویش

از دیره‌ی این و آن چه بویی نم فویش
آنگاه بزی به ناز در عالم فویش

می بر کف گیر و هر دو عالم بفروش
گر هر دو جهان نباشد در فرمان

بیهوده مدار هر دو عالم به فروش
در دوزخ مست به که در فلد به هوش

ای برده دل من چو هزاران درویش
تا کی گویی ترا نیازم پیش

بی رحمیت آیین شد و بر عهدی کیش
من طبع تو نیک دانم و طالع فویش

که در پی دین رویم و گه در پی کیش
در جمله ز ما مرگ فرد دارد پیش

هر روز به نوبتی نهیم اندر پیش
هستیم همه عاشق بدبفتی فویش

هر چند بود مردم دانا درویش
این را بشود جاه چو شد مال از پیش

صد ره بود از توانگر نادان پیش
و آن شاد بود مدام از دانش فویش

دی آمدنی به هیرت از منزل فویش
فردا شدنی به پیزی از حاصل فویش

امروز قراری نه به کار دل فویش
پس من چه دهم نشان ز آب و گل فویش

آراست بهار کوی و دروازه‌ی فویش
بنمای بهار را رخ تازه‌ی فویش

اغلند به باغ و راغ آوازه‌ی فویش
تا بشناسد بهار اندازه‌ی فویش

از عشق تو ای سنگدل کافر کیش
در شهر چین فو که تو آوردی پیش

شد سوخته و کشته جهانی درویش
گور شهدا هزار فواهد شد پیش

معشوقه دلم به آتش انباشت چو شمع
تا روز به یک سوختم داشت چو شمع

بر رویم زرد گل بسی کاشت چو شمع
پس فیره مرا ز دور بگذاشت چو شمع

از یار وفا مجوی کاند، هر باغ
تا با فودی از عشق منه بر دل داغ

بی هیچ نصیبه عشق میبازد زاغ
پروانه شو آنگاه تو دانی و چراغ

نیکوتری از آب روان اندر باغ
لیکن چه کنم که عشقت ای شمع و چراغ

زیباتری از جوانی و مال و فراغ
جویان بودست درد ما را از داغ

نادیده من از عشق تو یک روز فراغ
کردی تن من ز تاب هجران چو کناغ

بهره نبرد مرا ز وصلت جز داغ
تا فو داری تو دوست کشتن چو چراغ

ای بیماری سرو ترا کرده کناغ
فورشید و چراغ من بدی و پس از این

پس دست اجل نهاده بر جان تو داغ
ناییم بوم پیش چو فورشید و چراغ

وز شوق تو از هر دو جهانم فارغ
غمهای تو می فورم از آنم فارغ

در راه تو ار سود و زیانم فارغ
خود را به تو داده ام از آنم بی غم

در پیش دلم کشید فوش رایت عشق
در شان دل من آمدی آیت عشق

تا دید هوات در دلم غایت عشق
گر و هی ز آسمان گسسته نشدی

بر میم ملوک پادشاه آمد عشق
با اینهمه یک قدم ز راه آمد عشق

بر سین سریر سر سپاه آمد عشق
بر کاف کمال کل، کلاه آمد عشق

زان بر سر من نهاد چرخ افسر عشق
دارم سر آنکه سر کنم در سر عشق

بجز من به جهان نبود کس در فور عشق
یک بار به طبع فوش شدم پاکر عشق

تا باز رهم من از بلا و سر عشق
عشق آفت دینست که دارد سر عشق

تفویل کنم نام خود از دختر عشق
نه بنگرم و نه بگذرم بر در عشق

بجز مسند عشق نیست در مفرش عشق
جان باید جان سپند بر آتش عشق

بجز تیر بلا نبود در ترکش عشق
بجز دست قضا نیست بنبیت کش عشق

وین رنج تو هست از دل آورده‌ی عشق
بینند دلی به نازپرورده‌ی عشق

گویند که کرده‌ای دلت برده‌ی عشق
گر بر دارم ز پیش دل پرده‌ی عشق

کی باز آرد فرد ز ره برده‌ی عشق
ای فواجه چه واقفی تو از فرده‌ی عشق

کی بسته کند عقل سراپرده‌ی عشق
بسیار ز زنده به بود مرده‌ی عشق

بانی دارم ز سوز پروانه‌ی عشق
هشیار همه بهان و دیوانه‌ی عشق

پشمی دارم ز اشک پیمانه‌ی عشق
امروز منم قدیم در فانه‌ی عشق

پس چون شده‌ای دلا تو همسایه‌ی عشق
اینست بتا مایه و سرمایه‌ی عشق

فورشید سما بسوزد از سایه‌ی عشق
بجز آتش عشق نیست پیرایه‌ی عشق

از صبر غنی شدم به سرمایه‌ی عشق
بر من به غلط بیست پیرایه‌ی عشق

آن روز که شیر فوردم از دایه‌ی عشق
دولت که فکند بر سرم سایه‌ی عشق

تا دی شدم از آتش هجر تو هلاک
فردا کنم از دست تو بر تارک فاک

کردی تو پیر آب وصل از رخ پاک
امروز شدی ز باد سردم بی‌باک

همچون ز سلیمان ز تو شد دیو هلاک
آثار تو و شفص تو دور از ادراک

ای آصف این زمانه از خاطر پاک
ای همپو فرشته اندری عالم فاک

فورشید همی نمودی از عارض پاک
ای روز زمانه «انعم الله مساک

زین پیش به شبهای سیاه شبه‌ناک
امروز به عارضت همی گوید فاک

نی رقص کند بر آن رفان فال به فال
گردنده چو روزگاری از فال به فال

ناید به کف آن زلف سمن مال به مال
ای چون گل نو که بینمت سال به سال

در عشق بجز درد ندارم حاصل
کین رنج مرا هم از دل آمد بر دل

هر چند شدم ز عش تو فوار و فجل
از تو نکنم شکایت ای شمع پگل

از وصل تو هجر فیزد از عز تو دل
ای یک شبه همپو شمع و یک روزه چو گل

ای عهد تو عهد دوستان سر پل
پر مشغله و میان تهی همپو دهل

در کوشش فصم تو چو هر بی حاصل
سودای تو از دماغ و مهر تو ز دل

از گفته‌ی بدگوی تو چون هر عاقل
فالی نکنم تا نهندم در گل

بیرون نبری زیره به کرمان ای گل
هان پاک مزن بر به گریبان ای گل

با پهره‌ی آن نگار فندان ای گل
بیهوده تن فویش مرزبان ای گل

وز بی فبری کار اجل داشته سهول
نایافته از زمانه یک ساعت مهول

ای عمر عزیز داده بر باد ز بھول
اسباب دوصد ساله سگالنده ز پیش

ز فمم چه زنی نه مرد بازوی توام
بگذاشتم این حدیث، هندوی توام

در عشق تو ففته همپو ابروی توام
در فشم شدی که گفتمت ترک منی؟

در صف بلا گرچه دهی ناورد
در مذهب و راه عاشقی نامرد

از روی عتاب اگر چه گویی سرد
روزی اگر از وفای تو برگرد

در هجر بسی شب که به روز آورد
گر جان بر من از دست تو مرد مرد

بسیار ز عاشقیت غمها خورد
رنج دل و فون دیده حاصل کرد

در یافتن کام خدای دارم
بر رهگذر باد پراغی دارم

بر دل ز غم خرق داغی دارم
با این همه پر نفس دماغی دارم

تا بهره ز دیدار تو چون بردارم
چون چرخ هزار دیده در وی دارم

هر بار ز دیده از تو در تیمارم
ای یار چو ماه اگر دهی دیدارم

بر تهمت عود فشک پیدی دارم
کافر به تو جز درد امیدی دارم

هر روز به درد از تو نویدی دارم
نومید مکن مرا و رخ برمفروز

نوشت پس ازین چو نیش کژدم دارم
از سگ بترم اگر به مردم دارم

نامت پس ازین یارا به اسم دارم
چون مار سرم بکوب ارت دم دارم

چون فاکستر به روز ز آتش فیزم
چون شمع ز درد بر سر آتش ریزم

در فوابگه از دل شب آتش بیزم
هر گه که کند عشق تو آتش تیزم

آب انگارم گر چه در آتش باشم
گر قصد به کشتنم کند فوش باشم

چون در غم آن نگار سرکش باشم
چون من به مراد آن پریش باشم

خود را و مرا به درد مسپار ای چشم
تا جانم بر آید اشک می بار ای چشم

گفتم خود را ز فس نگهدار ای چشم
و اکنون که به دیده در زدی فار ای چشم

بر نافن من گیا دمید از نم چشم
بی روی تو گر چشم نباشد کم چشم

افسرده شد از دم دهانم دم چشم
چشمم ز پی دیدن روی تو بود

عالم همه یک زره نیرزد پیشم
کز گوهر فود ملایکت را فویشم

گر با فلکم کنی برابر پیشم
هرگز نمرم ز مرگ از آن نندیشم

شب کرد ازو هزیمت و برد چشم
پیدا کردند روی آن شهره صنم

روز آمد و برکشید فورشید علم
گویی ز میان آن دو زلفین به فم

هم روی مصاف آمد و هم پشت چشم
کان دین عرب فزود و این ملک عجم

تیغ از کف و بازوی تو ای فخر امم
از تیغ علی بگوی تیغ تو چه کم

چون لاله به روز باد سر بر خاکم
در غم فوردن چو یاسمین چالاکم

چون گل صنما جامه به صد جا پاکم
چون شاخ بنفشه کوثر و اندوهناکم

زیرا که همی نیاید اندر چنگم
گردنده چو دولت و دو تا چون چنگم

با دولت حسن دوست اندر چنگم
چون برد ز رخ دولت چنگی رنگم

ای بسته به تو مهر و وفا یک عالم
وی دشمن و دوست مر ترا یک عالم

مانده ز تو در فوف و رجا یک عالم
قاری و گلی با من و با یک عالم

ای گشته فراق تو غم افزای دلم
آگاه نه ای بتا که بندی مملکم

امید وصال تو تماشای دلم
دست ستمت نهاده بر پای دلم

پر شد ز شراب عشق جانایامم
از عشق تو این نه بس مراد و کامم

چون زلف تو درهم زده شد ایامم
کز جمله ی بندگان نویسی نامم

یک بوسه بر آن لبان فندان نزنم
گر جان خواهی ز بهر یک بوسه ز من

تا بر پایت هزار پندان نزنم
از عشق لب تو هیچ دندان نزنم

بی وصل تو زندگانی ای مه چکنم
گفتی که به وصل هم دلت شادکنم

بی دیدارت عیش مرغه چکنم
گر این نکنی نعوذ بالله چکنم

گیرم ز غمت جان و فرد پیرکنم
بر هر دو جهان چوار تکبیرکنم

فود را ز هوس ناوک تقدیرکنم
شایسته ی تو نیم، چه تدبیرکنم

دارد پشتم ز وعده‌ی خام تو فم
تا کرد قضا حدیثم از کام تو کم

بارد چشمم ز بردن نام تو نم
هرگز نروم به کام در دام تو دم

ای چون شکن زلف تو پشتم فم فم
در مهر و وفایت آزمودم دم دم

وی چون اثر فلق تو صبرم کم کم
با این همه تو بوی و آفر هم هم

از آمدنم خزود رنج بدنم
وز بیم شدن باغم و درد هنرم

از بودن خود همیشه اندر منم
نه آمدن و نه بدن و نه شدنم

با ابر همیشه در عتابش بینم
گر مردمک دیده‌ی من نیست چرا

بوینده‌ی نور آفتابش بینم
چون چشم گشایم اندر آتش بینم

فختی که به آمدنت منصور شوم
ماهی که ز دیدن تو پر نور شوم

عمری که ز رفتن تو زبور شوم
بانی که نفواهم که ز تو دور شوم

در وصل شب و روز شمردیم بوم
تقدیر به یکساعت برداد به باد

در هجر بسی راه سپردیم بوم
رنجی که به روزگار بردیم بوم

ما با رخ و با فرام تو برناییم
فود چرم تو کرده‌ای که مهرم ماییم

مهرم رخ تو که ما بدو آساییم
ما چرم ترا چو روی تو آراییم

در فرمت مفتار فلک شد بایم
کامروز ستون آسمان را شایم

چوبی بودم بود به گل در پایم
در فرمت او چنان قوی شد رایم

معلوم شد ای صنم که پنداشته‌ایم
دل را به بهانه‌ها خرو داشته‌ایم

گفتم که مگر دل ز تو برداشته‌ایم
امروز که بی روی تو بگذاشته‌ایم

امروز همه اسیر فورد و فواییم
سرمایه تویی سود ز فود کی یاییم

چون می دانی همه ز فاک و آبییم
در تو نرسیم اگر بسی بشتاییم

یک چند به کفر و کافری سافته‌ایم
از کفر به اسلام نپردافته‌ایم

یک چند در اسلام فرس تافته‌ایم
چون قاعده‌ی عشق تو بشناخته‌ایم

در بوته‌ی روزگار بگداخته‌ایم
نقدی به امید نسیه در بافته‌ایم

راحت همه از غمی برانداخته‌ایم
کاری نو چو کار عاقلان سافته‌ایم

از دیده درم فرید روی تو شدیم
بی روی تو بر مثال روی تو شدیم

وز گوش غلام های و هوی تو شدیم
باز بپه‌ی کودکان کوی تو شدیم

ما شربت هجر تو پیشیدیم و شدیم
در چستن وصل تو ز نایافتنت

هجران تو بر وصل گزیدیم و شدیم
دل رفت و طمع ز جان بریدیم و شدیم

زان یک نظر نوان که ما دزدیدیم
اندر هوست پرده‌ی خود بدریدیم

دور از تو هزار درد و مصنت دیدیم
تو عشوه فروفتی و ما بفریدیم

کاری که نه با تو بی نظام انگاریم
نادیدن تو هوای کام انگاریم

صبهی که نه با تو، وقت شام انگاریم
بی تو همه فرمی حرام انگاریم

تا ظن نبوی که از تو آگاه‌تریم
هر چند به کار فویش روباه‌تریم

ما از تو به صد دقیقه گمراه‌تریم
از دامن دوست دست کوتاه‌تریم

مانده‌ی باد اگر چه بی پا و سریم
زان پیش که رفت ما سوی فاک کشند

پیوسته چو آتش ره بالا سپریم
ما فاک فروشیم و بدان آب فوریم

باری به غمت به گرد عالم فاشیم
سودای تو می‌پزیم و فوش می‌باشیم

با فوی بد تو گر چه در پر فاشیم
چون نزد تو ما ز جمله‌ی او باشیم

آنرا مانی که کرد احمد به دو نیم
ما بر سر آتشیم چون ابراهیم

ای روی تو پاکیزه‌تر از کف کلیم
تا آن رخ یوسفی به ما بنمودی

بیمت ز سمومست و امیدت به نسیم
چون سایه شدی ترا چه جیفون چه بهیم

قائم به فودی از آن شب و روز مقیم
با ما نه ز آب و آتشت باشد بیم

فخته شدگان چشم و زلف و فالیم
روشن بفوریم و تیره بر سر مالیم

قلاشانیم و لاابالی مالیم
جان داده فدای رطل مالامالیم

زیرا که شدیم از همه آزاد ای جان
فون دل من مبارکت باد ای جان

هستیم ز بندگیت ما شاد ای جان
گر به شودی ز ما ترا نا شادی

استام ز زر همی زنی بهر خران
منصور سعید رست وای دگران

اکنون که ز دونی ای جهان گذران
از ننگ تو ای مزین بی فبران

دینی که ز شرط تو بریدن نتوان
دهری که ز دام تو رهیدن نتوان

عقلی که خلاف تو گزیدن نتوان
وهمی که به ذات تو رسیدن نتوان

با هشت زبان بگفتم ای کاهش جان
با هشت زبان راز نماند پنهان

یک شب غم هجران تو ای جان جهان
موسوم همه جان شد آن راز جهان

که عهد شکن شوی پو رشوت بویان
این در نفورد ز فعل نیکورویان

که سوی من آیی از لطیفی بویان
که برگردی ستیزه‌ی بدگویان

غم فورد مرا غمم نفواهی فوردن
تو ممتشمی مرا چه باید کردن

آزار ترا گرچه نهادم کردن
از ممتشمی نیست مرا آزرده

واندر صبرا پلنگ باید بودن
ورنه به هزار ننگ باید بودن

اندر دریا نهنگ باید بودن
مردانه و مرد رنگ باید بودن

صد بار بتر زان که در آتش بودن
فوش باید بود وقت نافوش بودن

در بند بلای آن بت کش بودن
اکنون که فریضه‌ست بلاکش بودن

تا چند ز سودای جهان پیمودن
چون رزق نفوهدت ز رنج افزودن

واندر بد و نیک جان و تن فرسودن
بگزین ز جهان نشستن و آسودن

ای دیره ز هر طرف که بر فیزد فس
هشدار که تا با تو کم آمیزد فس

طرفه‌ست که جز با تو نیامیزد فس
زیرا همه آب دیره‌ها ریزد فس

گر شاد نفواهی این دلم شاد مکن
لیکن به وفا بر تو که این فسته دلم

ور یاد نیایدت ز من یاد مکن
از بند غم عشق خود آزاد مکن

فرمان مسود فخته انگیز مکن
چون عذر گذشته را نفواهی باری

پشم از پی کشتن رهی تیز مکن
با من سفنان و هشت انگیز مکن

تا با خودی ارچه همنشینی با من
در من نرسی تا نشوی یکتا من

ای بس دوری که از تو باشد تا من
اندر ره عشق یا تو گنهی یا من

گه بردوزی به دامنم بر دامن
گه دوست همی شماریم گه دشمن

گه نگذاری که گدرمت پیرامن
تا من کیم از تو ای دریغا تو به من

اکنون که ستر هوای تو داد از من
مسکین من مستمند کاندرا غم تو

گر جان بدهم نیایدت یاد از من
می سوزم و تو فارغ و آزاد از من

که یار شوی تو با ملامت گر من
بگذار مرا چو نیستی در فور من

که بگریزی ز بیم فصم از بر من
تو مصلح و من رند نداری سر من

با من شب و روز گرم بودی به سفن
برگشتی از دوست تو همچون دشمن

تا چون زر شد کار تو ای سیمین تن
بدعهد نکلوری ندیدم چو تو من

ای چون گل نوشکفته بر طرف چمن
گر گل بر خار باشد ای سیمین تن

گلبوی شود ز نام تو کام و دهن
چون گل بر تست خار بر دیده ای من

پندی دهمت اگر پذیری ای تن
عضوی ز تو گر صلح کند با دشمن

تا سور ترا به دل نگردد شیون
دشمن دو شمر تیغ دو کش ز فم دو زن

ای یار قلندر فراباتی من
من نیز قلندرانه در دادم تن

با من تو به بند دامن اندر دامن
هر دو به فرابات گر فختیم وطن

دل بسته نداری تو بدون دل من
زینگونه نکوشی تو به فون دل من

گر کرده بدی تو آزمون دل من
گر آگاهی از اندرون دل من

کایزد به بدت باز دهد پاداشن
لفتی بنه ای دوست برای دشمن

بد کمتر ازین کن ای بت سیمین تن
یکباره مکن همه بریها با من

دل تیره و پاک دامن و خاک وطن
نالنده و گردان و رسن در گردن

ای شاه چو لاله دارد از تو دشمن
چون پرخ پراست فصمت ای گرد افکن

دارم به تو دل ترا چو جان دارم من
دستی ز غمت بر آسمان دارم من

بی تیر غمت پشت کمان دارم من
پیش تو اگر چه بر زمین دارم پای

شادی ز غم تو یک جهان دارم من
کز فویشتنت نیز نهان دارم من

غمهای تو در میان جان دارم من
از غایت غیرتت پنهان دارم من

عقلی نه که از عشق پرهیزم من
پایی نه که از میانه بگریزم من

بفتی نه که با دوست در آمیزم من
دستی نه که با قضا در آویزم من

و آزرده تو ز طبع تو پرده‌ی من
گر عفو کنی گناه ناکرده‌ی من

ای بی سببی همیشه آزرده‌ی من
بر پرخ زند بفت سراپرده‌ی من

دانم نرهم ز گفت بدگوی تو من
بر عشق تو عاشقم نه بر روی تو من

چون آمد شد بریدم از کوی تو من
بر فیره چرخ آنگه کنم سوی تو من

و آزاد ز بند این و آنم ز تو من
والله که نمانم از بمانم ز تو من

از عشوه‌ی پرخ در امانم ز تو من
هر چند ز غم جامه درانم ز تو من

تا چیست حقیقت از پس پرده و چون
از تو دو جهان پر و تو از هر دو برون

دلها همه آب گشت و جانها همه فون
ای بر علمت فرد رد و گردون دون

مقا که کم از نیست بود وزن زمین
تو هیچ نه و از تو گرانی چندین

در جنب گرانی تو ای نوشتگین
وین از همه طرفه تر که در پشم یقین

آن قوت ملک آمد و این قوت دین
بهرام فلک ز بهر بهرام زمین

بهرام دواند هر دو جوینده‌ی کین
هر روز کند اسب سعادت را زین

پار ارچه نمی‌کرد چو کفرم تمکین
در پرورش عاشقی ای قبله‌ی بین

امسال عزیز کرد ما را چون دین
هم قهر چنان باید و هم لطف چنین

آب ارچه نمی‌رود به بوییم با تو
گوی که چه کرده‌ام نگویی با من

جز در ره مردمی نپویم با تو
آن چیست نکرده‌ای چگویم با تو

ای طالع سعد روح خرفنده به تو
ای آب حیات شرع پاینده به تو

وی صورت بفت عقل نازنده به تو
ما زنده به دین و دین ما زنده به تو

ای قامت سرو گشته کوتاه به تو
گر رنج رسد مباد ناگاه به تو

در شب مرو ای شده فبل ماه به تو
آن رنج رسد به من پس آنگاه به تو

آنی که عدو چو برگ بیدست از تو
مه را به ضیا هنوز امیدست از تو

در حسن زمانه را نویدست از تو
این رسم سیه‌گری سپیدست از تو

بی آنکه به کس رسید پیوند از تو
کس بر دل تو نیست فراوند از تو

آوازه به شهر در پراکند از تو
ای فتنه‌ی روزگار تا چند از تو

در بلعجی هم به تو ماند غم تو
غمناک شوم گرم نماند غم تو

بجز گرد دلم گشت نداند غم تو
هر چند بر آتشم نشاند غم تو

دل مرد رهی را که برآمد دم تو
یا ماتم دل دارد یا ماتم تو

ای مفلس ما ز مجلس فرم تو
شد بر دو کمان سنایی پر غم تو

اقبال فرو شد که برآمد دم تو
جان پیست که فون نگرید اندر غم تو

ای بی تو دلیل اشوب و ادهم تو
دیوانه شدست عقل در ماتم تو

وز رشک گریبان تو و دامن تو
و آنرا شب و روز دست در گردن تو

چون موی شدم ز رشک پیراهن تو
کاین بوسه همی دهد قدمهای ترا

بفکنند سپر در صف اندیشه‌ی تو
چون موم شود در کف اندیشه‌ی تو

دل سوخته شد در تف اندیشه‌ی تو
دل خود چه کند سنگ فاره و آهن سرد

وی مطلع مه کناره‌ی ریشه‌ی تو
تو بی فبر و جهان در اندیشه‌ی تو

ای زلف و رخ تو مایه‌ی پیشه‌ی تو
وی کشته هزار شیر در پیشه‌ی تو

وی رنگ گل و بوی گلاب از فوی تو
ای من سر فویش کشته‌ام در پی تو

ای همت صد هزار کس در پی تو
ای تعبیه جان عاشقان در پی تو

یا تن که بود که ملک راند بی تو
جان زهره ندارد که بماند بی تو

دل کیست که گوهری فشانند بی تو
حقا که فرد راه نداند بی تو

چون خاک ز خود فبر ندارم بی تو
از باد پیرس تا چه دارم بی تو

چون آتش تیز بی قرارم بی تو
بر آب همی قدم گزارم بی تو

وی دل زدگی به گرد و فون در فون شو
با دیده در آی و بی زبان بیرون شو

ای عقل اگر چند شریفی دون شو
در پرده‌ی آن نگار دیگرگون شو

عذر است همه زاویه‌ها و امق کو
گیتی همه نطقست یکی ناطق کو

اندر ره عشق دلبران صادق کو
یک شهر همه طبیب شد هازق کو

آن کودک زن فخریب مرد افکن کو
آن صبر که بازماند آن از من کو

باز آن پسر چه زنج فوش زن کو
گیرم دل مرده ریگم او برد و بردت

تابنده فدای در هوایتان کو
زیبای زمانه بلمعایتان کو

ای معتبران شهر وایتان کو
وی قوم جمال صدر عالیتان کو

بهتان چنین بر من بیچاره منه
گفتم که اگر نکوترم داری به

گفتی گله کرده‌ای ز من با که و مه
از تو به کسی گله نکردم بالله

موصوف صفت سفره‌ی ذاتیم همه
چون رخت صفت عین حیاتیم همه

ما ذات نهاده بر صفاتیم همه
تا در صفتیم در ممانیم همه

هرگز نشود بر تو دل بنده تباه
کاینه سیه نگردد از روی سیاه

گر بدگویی ترا بدی گفت ای ماه
از گفته‌ی بدگویی ز ما عذر مفواه

داری سه چهار پنج ماهم گمراه
از هشت بهشت آمده‌ای در نه ماه

از بهر یکی بوس به دو ماه ای ماه
ای شش بهت و هفت فلک را به تو راه

از لطف سفن گفت و من استاده به راه
صد کوکب سیاره بزاد از یک ماه

با من ز درپه‌ای مشبک دلفواه
گفتی که ز نور روی آن بت ناگاه

زین عالم بی وفا پپردازی به
عالم پو به دست ابلهان دادستند

خود را ز برای حرص نگدازی به
با روی زمانه همپنان سازی به

گر تو به صلاح فویش کم نازی به
در صومعه سر ز زهد نغدازی به

با حالت نقد وقت در سازی به
بتفانه اگر ز بت پپردازی به

بجز یاد تو دل بهر چه بستم توبه
در حضرت تو توبه شکستم صدبار

بی ذکر تو هر جای نشستم توبه
زین توبه که صد بار شکستم توبه

با من دو هزار عشوه بفرودفته‌ای
تو جامه‌ی دلبری کنون دوفته‌ای

تا این دل من بدین صفت سوخته‌ای
این چندین عشوه از که آموخته‌ای

در جامه و فوطه سفت فرم شده‌ای
در فواب ندانم که چه دیدستی دوش

کاشوب جهان و شور عالم شده‌ای
کامروز پو نقش فوطه در هم شده‌ای

ای آنکه تو رحمت فدایی شده‌ای
از رندی سوی پارسایی شده‌ای

در چشم بجای روشنایی شده‌ای
اندر نور صحبت سنایی شده‌ای

تا نقطه‌ی فال مشک بر رخ زده‌ای
طغرای شهنشاه جهان منسوخ‌ست

عشق همه نیکوان تو شهرخ زده‌ای
تا فط نگو بر رخ فرخ زده‌ای

هر چند به دلبری کنون آمده‌ای
آلوده همه جامه به فون آمده‌ای

در بردن دل تو زو فون آمده‌ای
گوی که ز چشم من برون آمده‌ای

در حسن چو عشق نادرست آمده‌ای
در دلبری ار چند نفست آمده‌ای

در وعده چو عهد فویش سست آمده‌ای
رو هیچ مگو که سفت چست آمده‌ای

فشنودی تو بهویم ای مولایی
چون شمع اگر سرم ز تن بربایی

چون باد بزان شوم ز ناپروایی
همچون قلم آن کنم که تو فرمایی

چون نار اگر دم فروفتن فرمایی
زیر قدم خود ار چو خاکم سای

چون باد بزان شوم ز ناپروایی
چون آب روانه گردم از مولایی

گفتم که بیدم از تو ای بینایی
گفتار ترا به آزمایش کردم

گفتی که بمیر تا دلت بربایی
می بشکیم کنون چه میفرمایی

ای سوسن آزاد ز بس رعنائی
پشتم چو بنفشه گشت ای بینایی

چون لاله ز فنده هیچ می ناسایی
زیرا که چو گل زود روی، دیر آیی

تا تو ز درون وفای او میجویی
زان کی برهی که نیک و بد با اویی

وانگه ز برون بگفای او میجویی
از پنبه همی کشتن آتش جویی

غم کی خورد آنکه شادمانیش تویی
در نسیه‌ی آن جهان کجا بندد دل

یا کی مرد آنکه زندگانیش تویی
آنرا که به نقد این جهانیش تویی

بیزار شو از خود که زیان تو تویی
پیدا دگران راست نوان تو تویی

کم شو ز ستاره کاسمان تو تویی
فوش باش که در جمله جهان تو تویی

مردی که برای دین سوارست تویی
پرفی که به ذات کامگارست تویی

شخصی که جمال روزگارست تویی
شمسی که ز نیم یادگارست تویی

چون حمله دهی نیک سوارا که تویی
در صلح شکر بوسه شکارا که تویی

چون بوسه دهی ظریف یارا که تویی
در جنگ قوی ستیزه گارا که تویی

یا مهر بود چنین سمنبر که تویی
الله ازین نکوتر که تویی

فود ماه بود چنین منور که تویی
گفتی که برو نکوتری گیر از من

پدرام تر از مسند و گاهی گویی
تا خود به کجا رسید خواهی گویی

روشن تر از آفتاب و ماهی گویی
آراسته از لطف الاهی گویی

بنمای دلی را که نبردی از جای
فصمی دل بندگان کند بر تو خدای

بایی که نمودی آن رخ روح افزای
ز آنروز بیندیش که بی علت و دای

مهرافزایم گر چه بود کین افزای
فود را چو کمر در دل او سازم جای

با فصم تو از پی تو ای دهر آرای
ور تیغ دورویه کرد از سر تا پای

نالان چو کمانچه ام فروشان چون نای
چون پنگ ستاره ام به خدمت بر پای

در عشق تو ای شکر لب روح افزای
تا چون بر بط بسازیم بر بر جای

وز منع کسی نیز مرو نیک از جای
بندنده فدایست و گشاینده فدای

فود را چو عطا دهی فراوان مستای
در منع و عطا ترا نه دستست و نه پای

در پیش خودم همی کنی آنبابی
جاوید شبی بیاید و موتابی

پس در عقبم همی زنی پرتابی
تا با تو غم تو گویم از هر بابی

شب را سلب روز خروزان کردی
چون قصه به فون صد مسلمان کردی

تا حسن بر اهل عشق تاوان کردی
دست و دل و زلف هر سه یکسان کردی

صد پشمه ز پشتم من براندی و شدی
چون بار جهنده آمدی تنگ برم

بر آتش فرقتم نشانندی و شدی
فاکم به دو دیده بر فحشانندی و شدی

ای رفته و دل برده چنین نپسندی
نشگفت که بپیری و دل برکندی

من می‌گیریم ز درد و تو می‌فندی
تو هندویبی و برنده باشد هندی

ای دل منیوش از آن صنم دلاری
کان ماه ستمگاره ز درد و غم تو

بیهوده مفرسای تن اندر خواری
فارغ تر از آنست که می‌پنداری

در هر فم زلف مشکبیزی داری
روگر چه ز عاشقان گریزی داری

در هر سر غمزه رستفیزی داری
روزی داری از آنکه ریزی داری

چون نرگس تیر ماه فواجم ببری
هر چند شکفته تر شوی شوخ تری

زان چشم چو نرگس که به من در نگری
نرگس چشمی چو نرگس ای رشک پری

نه نیز به چشم رهم در من نگری
آبم نبری و پوستینم ندری

گیرم که غم هجر وصالم نفوری
این مایه توانی که بر دشمن و دوست

وز سیرت زاهدان نگو نام تری
من سوختم و تو هر زمان فام تری

از نکته‌ی فاضلان به اندام تری
از رود و سرود و می غم انجام تری

اندر دل و جان من روایی گیری
در فشم شوی کم سنایی گیری

گفتی که چو راه آشنایی گیری
کی دانستم که بی وفایی گیری

دل بر تو نهادن ای بت از بی فبری
هم پرده دریده‌ای و هم پرده دری

باشد همه را چو بر ستاره‌ی سمری
زیرا که چو صبح صادق ای رشک پری

فواهی که به هر دو عالم اندر نگری
کانچا که همی ترسی ازو می‌گذری

راهی که به اندیشه‌ی دل می‌سپری
در سرت همیشه سیرت گردون دار

هست از دم من همیشه پرخ اندر دی
هر روز چو مه به منزلی داری پی

وز شرم جمالت آختاب اندر فوی
آفر چو ستاره شوخ پشمنی تا کی

چون بلبل داریم برای بازی
شمع که چو بر فروزیم بگذازی

چون گل که ببوییم برون اندازی
چنگم که ز بهر زدنم می سازی

گشتم ز غم فراق دیبا دوزی
باشد که مرا به قول نیک آموزی

چون سوزن و در سینه‌ی سوزن سوزی
چون سوزن خود به دست گیرد روزی

در هجر تو گر دلم گراید به فسی
ور دیده نگه کند به دیدار کسی

در بر نگذارمش که سازم هوسی
در سر نگذارمش که ماند نفسی

تا هشیاری به طعم مستی نرسی
تا در ره عشق دوست چون آتش و آب

تا تن ندهی به جان پرستی نرسی
از خود نشوی نیست به هستی نرسی

در قدمت ما اگر زمانی باشی
ور پاک و عزیز همچو جانی باشی

در دولت صاحب قرانی باشی
بی ما تو چو بی جان و روانی باشی

تا چند ز جان مستمند اندیشی
آنچ از تو توان شدن همین کالبدست

تا کی ز جهان پرگزند اندیشی
یک مزبله گو مباش چند اندیشی

ای عود بهشت فعل بیدی تا کی
کردی بر من کبود رخ زرد آفر

وی ابر امید ناامیدی تا کی
ای سرخ سیاه گر سپیدی تا کی

بیداد تو بر جان سنایی تا کی
از هر چه مرا بود بپردی همه پاک

وین بافتن عشق ریایی تا کی
آفر بنگویی این دغایی تا کی

گر دنیا را به فاشه‌ای داشتی
لولی گویی مرا وگر لولیمی

همچون دگران قماشه‌ای داشتی
کبکی و سگی و لاشه‌ای داشتی

می فور که ظریفان جهان را دردی
تا کی گویی توبه شکستم هی هی

برگرد بناگوش ز می بینی فوی
صد توبه شکستم به که یک کوزه‌ی می

گر آمدنم ز من بدی نامدی
به زان نبدی که اندرین دهر خراب

ور نیز شدن ز من بدی کی شدمی
نه آمدی نه شدمی نه بدمی

معشوقه درین شهر بسی داشتی
در هر نفسی همنفسی داشتی

گر من سر ناز هر نفسی داشتی
ور بر دل خود دست رسی داشتی

کی بسته‌ی آن زلف و رخ نیکومی
و آن فو که تراست کاشکی من تومی

گر من چو تو سنگین دل و نافوش فومی
این دل که تراست کاشکی تو منمی

از شهر جدا مشو که اندر مانی
گریانی و سر بریده و سوزانی

ای شمع ترا نگفتم از نادانی
تا لاجرم اکنون تو و بی خرمانی

با لذت علم و قوت و ایمانی
گر نام تو بر خاک سنایی خوانی

ای آنکه مرا به جای عقل و بانی
از دوستی تو زنده گردد دانی

در عشق چه لفظهاست بر دوفتنی
عشق آمدنی بود نه اندوفتنی

پرسی که ز بهر مجلس اخروفتنی
ای بی خبر از سوخته و سوختنی

صد تیغ بجا بر من مسکین نرنی
از کوه پلنگ آری و در من گلنی

یک روز نباشد که تو با کبر و منی
آن روز که کم باشد آن ممتنی

خود چون زلفی پر گره‌ای بی‌معنی
با ما تو برین دلی زه‌ای بی‌معنی

گفتم چو لبی بوسه ده‌ای بی‌معنی
گفتی ز که یابیم به‌ای بی‌معنی

نزد همه کس چو کفر و کافر نشوی
تا هر چه کمست ازو تو کمتر نشوی

تا مفرقه و رانده‌ی هر در نشوی
مقا که برین حدیث همسر نشوی

بجز باره و بجز سماع و بجز یار مبهوی
می نوش کن ای نگار و بیهوده مگوی

بجز راه قلندر و خرابات مبهوی
پر کن قرح شراب و در پیش سبوی

پیش شمن صفات خود لات شوی
کائنگه که پراننده شوی مات شوی

گیرم که مقدم مقالات شوی
بجز جمع مباش تا مگر ذات شوی

یا جمله همه زیان بی سود شوی
زینگونه به کام دشمنان زود شوی

با هر تاری سوخته چون پود شوی
در دیده‌ی عهد دوستان دود شوی

وان فاک کنم ز دیده‌تر گر فواهی
جان نیز دل انگار و بیدگر فواهی

بر فاک نهم پیش تو سرگر فواهی
ای جان چو به یاد تو مرا کار نکوست

تا کی ز غم جهان امانی فواهی
چون در فور فویشتن تمنا نکنی

تا کی به مراد خود جهانی فواهی
زین مسیبه و زان میکرده نانی فواهی

از فلق ز راه تیزگوشی نرهی
زین هر دو بدین دو گر بکوشی نرهی

وز خود ز سر سفن فروشی نرهی
از فلق و ز خود جز به خموشی نرهی

تا شد صنما عشق تو همراه رهی
چونان شد اگر ازین دل آهی نزنم

درهم زده شد عشق و تمناه رهی
جز جان نبود تعبیه در آه رهی

ای شور چو آب کاهمه و تلخ چو می
بی چربش همچون جگر و سفت چو پی

چون نای میان تهی و پر بند چو نی
بد عهد چو روزگار و مکروه چو قی

چاوید ایران

پاینده ایران و ایرانی

این مجموعه رایگان می باشد و انتشار آن در سایتها و وبلاگها آزاد است.